

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

VOS-uudistus - Selvityshenkilöiden ehdotusten yhteenvedo

Valtiosihteeriryhmä

28.1.2025

Rahoitettavat valtionosuustehtävät

- Peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän uudistus kattaa toimeksiantonsa mukaisesti kuntien järjestämis- ja rahoitusvastuulle kuuluvat palvelut, joista säädetään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (618/2021). Lain soveltamisalaan kuuluvat palvelut ovat karkeasti **varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, kirjastot, kuntien kulttuuritoimi, asukaskohtaisesti rahoitettava taiteen perusopetus, työvoima- ja kotoutumispalvelut (vuoden 2025 alusta) ja ympäristöterveydenhuolto**. Näihin palveluihin myönnettävä valtionosuus vastaa noin 13 prosenttia kuntien kokonaismenoista.
- Uudistuksen ulkopuolelle jäävät esimerkiksi lukio, nuorisotoimi, liikuntapalvelut sekä useat muut vapaa-ajan palvelut – teatterit, musiikki, yleishallinto, tukipalvelut ja tekninen palvelukokonaisuus.

Uudistuksen reunaehdot

- Ehdotuksia valmisteltaessa selvityshenkilöt ovat pyrkineet mahdollisimman hyvin ottamaan huomioon pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa uudistukselle asetetut tavoitteet ja uudistuksen organisoinnin toimeksianto.
- Valtionosuusjärjestelmän tehtävänä on turvata jokaisen kunnan edellytykset järjestää ja rahoittaa kunnille lailla säädettyt tehtävät kohtuullisella vero- ja maksutasolla. Uudistuksen oikeudellisena reunaehtona on, että se on perustuslain edellyttämällä tavalla hyväksyttävissä rahoitusperiaatteen ja yhdenvertaisuusperiaatteen näkökulmasta. Tässä kuvatus uudistuksen arvioidaan toteuttavan perustuslain rahoitusperiaatteen ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle asettamat reunaehdot.
- Ehdotus on hallitusohjelman mukaisesti kustannusneutraali. Ehdotukset eivät lisää kustannuksia eivätkä koko maan tasolla muuta valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa.

Valtionosuusjärjestelmän perusrakenne

- Kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän perusrakenne ehdotetaan säilytettäväksi nykyisellään.
- Järjestelmä koostuisi jatkossakin tarve- ja olosuhdetekijöistä aiheutuvien kustannuserojen tasauksesta (laskennallisiin kustannuksiin ja lisäosiin perustuva valtionosuus) sekä tulopohjan tasauksesta (verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus/täydennys).
- Järjestelmään sisältyisi edelleenkin eräitä peruspalveluiden rahoituksen ulkopuolisia eriä. Näitä olisivat korvaukset kunnille työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentumisesta ja korvaukset kunnille vaalikauden aikana tehdyistä veropoliittisista ratkaisuista aiheutuneista verotulojen menetyksistä.
- Ehdotuksen mukaan Kansaneläkelaitos laskuttaisi jatkossa kunnilta niiden osuudet perustoimeentulotukimenoista mahdollisimman reaaliaikaisesti. Nykyisestä menettelystä, jossa kuntien maksuosuudet toteutetaan vähentämällä ne kuntien peruspalveluiden valtionosuudesta kahden vuoden viipeellä, ehdotetaan siten luovuttavaksi. Kysymys on vain teknisestä muutoksesta maksumenettelyyn. Tällä ei ole vaikutusta kuntien ja valtion talouteen.

Järjestelmän rakenne kuntien peruspalvelujen valtionosuudessa

Kustannuserojen tasaus ja lisäosat

- Kustannustenjaon tarkistuksen piirissä olevat palvelut
- Lisäosat

Tulopohjan tasaus

- Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus

Valtionosuusjärjestelmän ”ulkopuoliset” erät

- Korvaus kunnille työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajennuksesta
- Verotulomenetysten korvaukset kunnille vaalikauden aikana, (vaalikauden vaihtuessa sulautetaan valtionosuusperusteisiin)

Siirtymäkausi

- Tasaa järjestelmän uudistamisesta aiheutuvia kuntakohtaisia muutoksia
- Yksi kuntakohtainen tasausmekanismi, joka huomioi kaikki uudistuksessa tehtävät muutokset

Kustannuserojen tasaus

Kustannustenjaon tarkistuksen piiriin kuuluvat valtionosuusperusteet

- Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen piiriin kuuluvat, ikäryhmiin perustuvat, valtionosuuden laskennalliset perusteet ehdotetaan eräin poikkeuksin tarkistettavaksi Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) tekemän tutkimuksen mukaisiksi.
- Mainitusta tutkimuksesta poiketen ikäryhmän ”16-vuotiaat ja sitä vanhemmat” painoarvoa ehdotetaan kasvatettavaksi merkittävästi nykyisestä, mutta huomattavasti vähemmän kuin VATT:n tutkimus sellaisenaan olisi osoittanut. Myös VATT piti tältä osin tutkimuksista poikkeamista perusteltuna.
- Ikäryhmiin perustuvien laskennallisten kustannusten painoarvo järjestelmässä kasvaisi merkittävästi nykyisestä.

Kustannuserojen tasaus

- VATT:n tutkimustulosten mukaisesti **työttömyysasteesta, koulutustaustasta ja asukastiheydestä** valtionosuuden laskennallisiin kustannuksiin perustuvina valtionosuusperusteina **ehdotetaan luovuttavaksi**, koska niillä ei tutkimuksen mukaan ole vaikutusta järjestelmän soveltamisalaan kuuluvien palveluiden kustannuksiin.
 - Työttömyysaste olisi myös päällekkäinen TE-palveluiden valtionosuusperusteiden kanssa vuoden 2025 alusta.
- Syrjäisyys ehdotetaan siirrettäväksi lisäosista laskennallisiin kustannuksiin ja kustannustenjaon tarkastuksen piiriin kuuluvaksi valtionosuusperusteeksi.
- VATT:n tutkimuksen mukaisesti kaksikielisyyden perusteella myönnettävässä valtionosuuden korotuksessa ehdotetaan otettavaksi huomioon vähemmistökielisten (suomi tai ruotsi) määrä kunnassa nykyisen ruotsinkielisten määrän sijasta.
- VATT:n tutkimuksen mukaisesti nykyisin vieraskielisyyden (jatkossa ulkomaalaistaustaisuuden) perusteella myönnettävää valtionosuutta myönnettäisiin, jos henkilön molemmat vanhemmat tai hänen ainoa tiedossa oleva vanhempansa on syntynyt ulkomailla. Henkilön oma ilmoitus kielistatuksesta ei siten enää riittäisi. VATT:n tutkimuksesta poiketen ulkomaalaistaustaisuuden painoarvo järjestelmässä ehdotetaan säilytettäväksi nykyisellään (tutkimuksen mukaan painoarvo olisi pienentynyt). **Ulkomaalaistaustaisuuden vaikutuksista palveluiden kustannuksiin tarvitaan tarkempaa tutkimuksiin perustuvaa tietoa.**
 - VATT toteuttaa uuden tutkimuksen kevään 2025 aikana, jossa hyödynnetään kuntatason tilastoaineistoa vuosilta 2018-2022. Tutkimus toteutetaan 20.1.-15.3.2025.
- Maa- ja metsätalousministeriössä valmistellaan saaristolain ja saaristoisen kunnan määritelmän uudistamista. Saaristoisuuden uusi määrittely vaikuttaisi siihen, mitkä kunnat olisivat oikeutettuja saaristolisään. Valmistelu maa- ja metsätalousministeriössä on yhä kesken.

Yhteenvedo kustannuseroja tasauksen muutoksista 2025 vuoden tasossa

	Laskennallinen kustannus				Osuudet		
	Nykytila	Uusi malli	Muutos		Nykytila	Uusi malli	Muutos
Ikärakenteen mukaan:	8 677 303 034	9 263 218 234	585 915 200		80 %	85 %	5 %
0-5-vuotiaat	2 398 450 708	2 586 010 676	187 559 968		22 %	24 %	2 %
6-vuotiaat	473 373 144	466 004 590	-7 368 554		4 %	4 %	0 %
7-12-vuotiaat	2 739 329 883	2 742 571 209	3 241 326		25 %	25 %	0 %
13-15-vuotiaat	2 484 705 483	2 364 842 297	-119 863 186		23 %	22 %	-1 %
16+ vuotiaat	309 711 992	0	-309 711 992		3 %	0 %	-3 %
18-64-vuotiaat	271 731 824	0	-271 731 824		2 %	0 %	-2 %
16-64-vuotiaat	0	879 289 703	879 289 703		0 %	8 %	8 %
65+ vuotiaat	0	224 499 760	224 499 760		0 %	2 %	2 %
Muut laskennalliset kriteerit:	2 230 973 887	1 644 936 580	-586 037 307		20 %	15 %	-5 %
työttömyyden mukaan	398 777 803	0	-398 777 803		4 %	0 %	-4 %
kaksikielisyyden mukaan	40 768 991	85 484 334	44 715 343		0 %	1 %	0 %
Vähemmistökielen mukaan	68 725 459	90 708 680	21 983 222		1 %	1 %	0 %
ulkomaalaistaustaiset (vanha vieraskielisyys)	1 048 017 718	1 050 442 435	2 424 718		10 %	10 %	0 %
asukastiheyden mukaan	215 936 358	0	-215 936 358		2 %	0 %	-2 %
saaristoisuuden mukaan	15 253 302	0	-15 253 302		0 %	0 %	0 %
saaristo-osakunta aseman mukaan	9 909 460	0	-9 909 460		0 %	0 %	0 %
koulutustaustan mukaan	161 857 023	0	-161 857 023		1 %	0 %	-1 %
syrjäisyyden mukaan	0	122 221 830	122 221 830		0 %	1 %	1 %
laajan työttömyyden mukaan	271 727 773	296 079 300	24 351 527		2 %	3 %	0 %
YHTEENSÄ	10 908 276 921	10 908 154 814	-122 107		100 %	100 %	0 %

Lisäosat selvityshenkilöiden ehdotuksessa

- **Työpaikkaomavaraisuuden lisäosasta** ehdotetaan VATT:n tutkimukseen perustuen **luovuttavaksi**, koska työpaikkaomavaraisuudella **ei ole** osoitettu olevan vaikutusta järjestelmän soveltamisalaan kuuluvien palveluiden kustannuksiin.
- Syrjäisyyden lisäosa ehdotetaan edellä todetusti siirrettäväksi laskennallisiin kustannuksiin perustuvaksi valtionosuusperusteeksi.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) lisäosaan ei ehdoteta muutoksia.
- Saamen kotiseutualueen kunnille myönnettävään lisäosaan ei ehdoteta muutoksia, koska saamelaisuudesta aiheutuvia kustannuksia ei ollut tässä yhteydessä mahdollista luotettavasti selvittää.
- VATT:n tutkimuksesta poiketen asukasmäärän kasvun lisäosaa ehdotetaan kasvatettavaksi nykyisestä. Ehdotus perustuu tältä osin hallitusohjelman kirjaukseen kasvavien kaupunkien investointien tukemisesta. Tuen perusteena on alle 16-vuotiaiden määrä kunnassa. Tämän vuoksi tuki auttaa niitä kuntia, joiden asukasluku on kasvussa ja joissa on paljon lapsia.
- Järjestelmään ehdotetaan lisättäväksi uusi väestöään menettävän kunnan lisäosa. Ehdotus perustuu tältä osin hallitusohjelman kirjaukseen muuttotappiokuntien tarpeiden huomioon ottamisesta. Asukaslukuaan menettävän kunnan lisäosa perustuu maapinta-alaan ja kasvukuntien tapaan alle 16-vuotiaiden määrään, koska kuntien järjestämistä palveluista valtaosa perustuu juuri tähän ikäryhmään annettaviin palveluihin.

Yhteenveto lisäosien muutoksista

	Nykytila	Uusi malli	Muutos
Lisäosat	297 363 931	338 343 901	40 979 970
syrjäisyyden mukaan	67 112 922	0	-67 112 922
saamelaisen kotiseutualueen kunnan mukaan	1 206 456	1 206 456	0
työpaikkaomavaraisuuden mukaan	75 290 415	0	-75 290 415
hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa	111 299 001	111 299 001	0
asukasmäärän kasvun lisäosa	42 455 137	150 257 696	107 802 559
väestöään menettävien kuntien lisäosa	0	52 953 152	52 953 152
saaristoisuus	0	22 627 596	22 627 596

- Lisäosat eivät ole yhtä vahvasti kytkeytyneitä valtionosuustehtävien järjestämiskustannuksiin
 - Eivät sisälly kustannustenjaon tarkistukseen
- Lisäosien kautta mahdollista kohdentaa rahoitusta myös sellaisilla perusteilla, joiden vaikutus valtionosuustehtävien järjestämiskustannuksiin ei ole tarkasti tutkimuksella määritettävissä

Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (1)

- Nykyjärjestelmässä tasauksessa huomioidaan laskennallinen kunnallisvero, yhteisövero sekä laskennallinen kiinteistöveron 50 %:n osuudella kuitenkin niin, että voimalaitoksista huomioidaan vain ydinvoimalaitosten osuus
 - Laskennassa huomioitavien laskennallisten verotulojen keskiarvo eli tasausraja on 100 %
 - Kunnan tasauslisäprosentti on 90 % tasausrajan ja kunnan laskennallisen verotulon erotuksesta, mikäli kunnan laskennallinen verotulo on pienempi kuin tasausraja
 - Kunnan tasausvähennysprosentti on 10 % tasausrajan ja kunnan laskennallisen verotulon erotuksesta, mikäli kunnan laskennallinen verotulo on suurempi kuin tasausraja
- Laskelmissa oletuksena on siirtyminen **verotuloihin perustuvaan valtionosuuden täydennykseen**
- Laskennalliset verotulot muodostuisivat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja **kiinteistöverosta, joka olisi laskennassa 50 %:n osuudella (ml. voimalaitosvero)**. Kaivosmineraalivero ei ole mukana tasauksessa puutteellisen tietopohjan takia
- Tasauslisä- ja tasausvähennysprosentit poistettaisiin, jolloin yhdenkään kunnan valtionosuutta ei vähennettäisi tulojen tasauksen perusteella sekä jokaiselle kunnalle taattaisiin vähintään koko maan keskimääräisen laskennallisen verotulon taso
- Jos ehdotettuun tasausmalliin halutaan tehdä muutoksia, täytyy muita osia uudistuksesta avata keskustelulle myös

Esitetyllä mallilla on negatiivisia vaikutuksia kuntiin, joissa on voimalaitoksia, ja joiden kiinteistöveroja ei aikaisemmin ole sisällytetty tasaukseen, mutta joiden verotulot ovat toisaalta olleet voimalaitosten takia poikkeuksellisen korkeita.

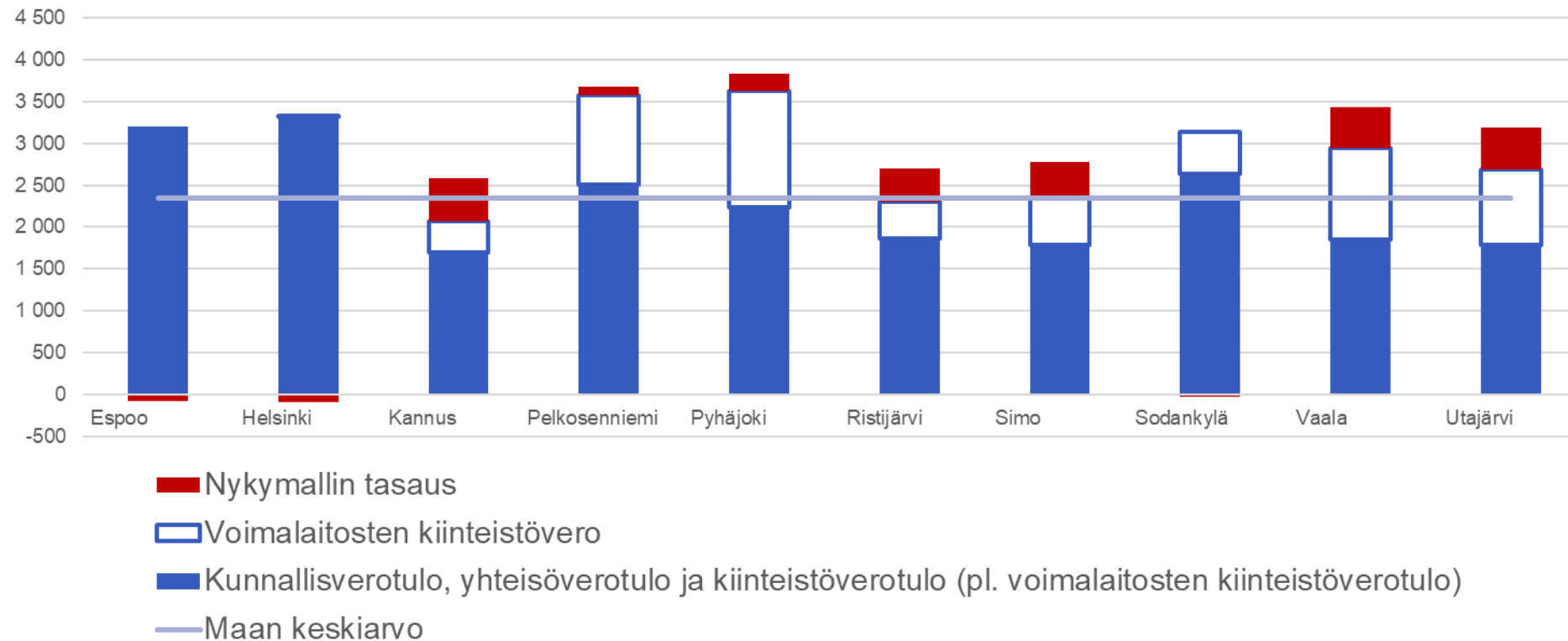
Toisaalta malli tuo helpotusta niille vahvan veropohjan kunnille, joilta on aikaisemmin tehty tasausvähennys. Uudessa mallissa ei olisi tasausvähennyksiä lainkaan.

Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (2)

- Järjestelmän **oikeudenmukaisuus**
 - Nykyjärjestelmässä monet korkean kokonaisverotulon voimalaitoskunnat saavat paljon alhaisen verotulon kunnille tarkoitettua verotuloihin perustuvaa valtionuuden tasauksen tasauslisää
 - Erityisesti tuulivoimaa ei ole mahdollista rakentaa maan kaikissa osissa (alueellinen oikeudenmukaisuus)
 - Epätasaisesti kuntiin jakautuvat verot on perusteltua sisällyttää tasaukseen
 - Oikeudenmukaisuuden näkökulma korostuu tuuli- ja aurinkovoimalaitosten määrän kasvaessa
 - Nykyjärjestelmä johtaa kuntien välisten veroprosenttien erojen kasvuun
- Eri kiinteistöjen **yhdenmukainen kohtelu**
 - Kiinteistövero mukana 50 % osuudella kaikkien kiinteistölajien osalta
- **Kannustavuus**
 - Voimalaitosten sisällyttäminen tasaukseen ehdotetulla prosenttiosuudella ei poista kuntien taloudellisia kannusteita kaavoittaa alueitaan voimalaitosten tarpeisiin

Nykymallin mukainen tasaus

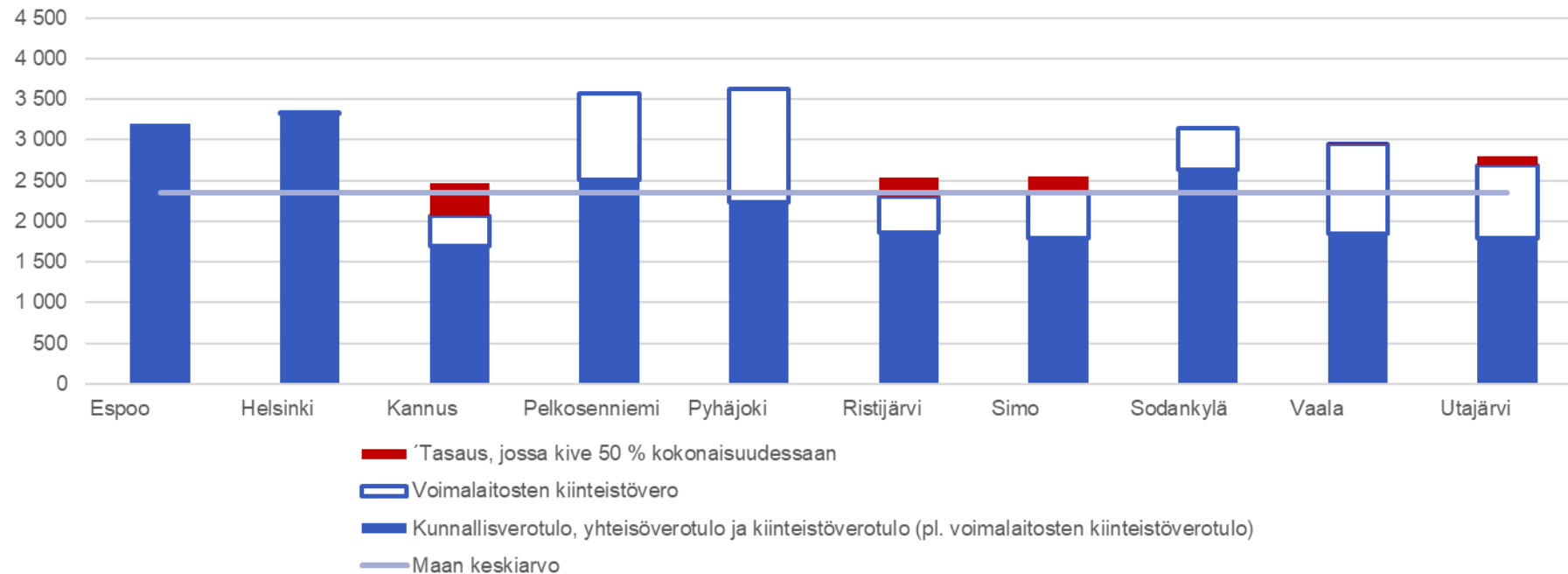
Laskennallinen verotulo euroa/as. kunnittain ja nykymallin mukainen tasaus

Utajärven osalta voimalaitosten kiinteistövero koostuu vesivoimalaitoksesta. Muissa kunnissa voimalaitosten kiinteistöverot ovat merkittävältä osin peräisin tuuli- ja/tai aurinkovoimalaitoksista.

Täydennys, jossa kiinteistövero laskennassa mukana 50 %

Täysimääräinen laskennallinen verotulo ja ehdotuksen mukainen täydennys, euroa / asukas

Yhteenveto muutosehdotuksista muihin lisäyksiin ja vähennyksiin

Muut valtionosuuteen tehtävät lisäykset ja vähennykset

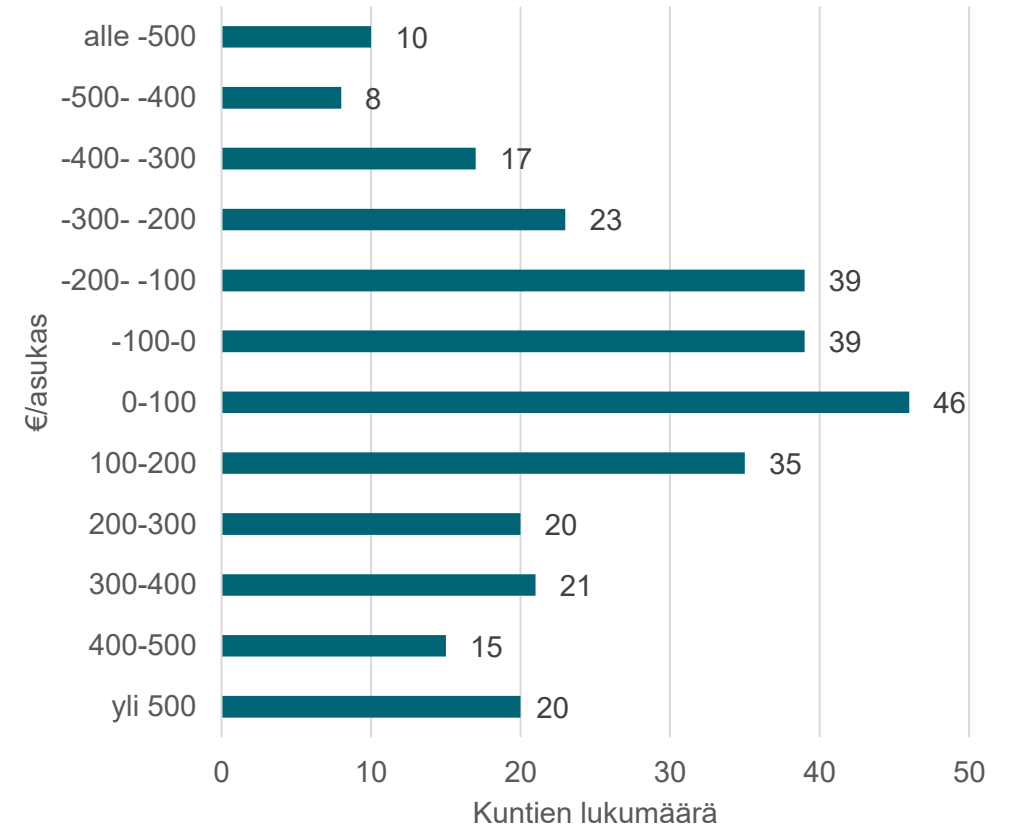
Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen muutoksen neutralisointi	Neutralisointi aloitetaan alusta, eli nollataan. Vaikutus neutralisoidaan vos-prosentin kautta.
Aloittavien koulujen rahoitukseen liittyvä vähennys	Siirretään OKM:n momentille muutaman vuoden keskiarvoon perustuen. Pysyvä vähennys vos-momentille vos-prosentin kautta.
Kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta	Poistetaan vähennys valtionosuusjärjestelmästä ja siirrytään reaaliaikaiseen kuntalaskutukseen. Valtionosuuden maksatus kasvaa, mutta vaikutus kuntatalouteen on neutraali.
Kuntien harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	Pidetään ennallaan
Siirto momentille 28.90.31 vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen	Pidetään ennallaan
Kuntien yhdistymisavustus	Pidetään ennallaan
Järjestelmämuutoksen taseus (sote-uudistus)	Poistetaan
Muutosrajoitin (sote-uudistus)	Poistetaan
Kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus	Siirretään järjestelmän ulkopuoliseksi eräksi ja laskentatapaa muutetaan niin, että se huomioi työikäisen väestön osuuden muutoksen.

- Määräaikaaiset valtionosuuden lisäykset tai vähennykset pidetään ennallaan

Sote-uudistukseen liittyvät tasausmekanismit

- Vuoden 2023 alusta toteutettuun sote-uudistukseen liittyvät siirtoerät (järjestelmämuutoksen tasaus ja muutosrajoitin) ehdotetaan poistettavaksi itsenäisinä valtionosuusperusteinaan, jotta valtionosuus kohdentuisi selkeämmin kuntien vastuulla nykyisin olevien palveluiden rahoitukseen.
- Tämä aiheuttaa valtionosuuden jakautumiseen kuntien välillä suuria muutoksia, joita ehdotetaan tasattavaksi valtionosuusuudistukseen sisältyvällä järjestelmämuutoksen tasauksella yhdessä muiden uudistuksen aiheuttamien muutosten kanssa.
- Viereinen kuva osoittaa, että soten poistaminen tai poistamatta jättäminen on isolle kuntajoukolle erittäin suuri asia: se, poistetaanko vai jätetäänkö sote-uudistuksen siirtoerät poistamatta, vaikuttaa noin sataan kuntaan niin, että uudistuksen vaikutuksen etumerkki vaihtuu miinuksesta plussaksi tai plussasta miinukseksi.

TE-palveluiden rahoitus ja työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentuminen

- Vuoden 2025 alusta kuntien vastuulle siirtyneiden TE-palveluiden valtionosuuden laskentaperusteisiin ei tässä vaiheessa ehdoteta merkittäviä muutoksia. Ikäluokkien päällekkäisyydet muiden valtionosuusperusteiden kanssa kuitenkin poistettaisiin ja vieraskielisyyden (ulkomaalaistaustaisuuden) painoarvoa nostettaisiin.
- Työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentumisen vuoksi kunnille maksettavien korvausten jakoperusteissa ehdotetaan otettavaksi huomioon työikäisen väestön määrän suhteellinen muutos kunnissa. Korvauksen kokonaismäärä ei muutu.

Suurimmat negatiiviset ja positiiviset vaikutukset

Kunta	Uudistuksen vaikutus valtionosuuteen, €/as	Merkittävin muutostekijä
Vaala	-1 845	Sote-elementtien poisto ja verotuloihin perustuvan tasauksen muutos
Luhanka	-1 546	Sote-elementtien poisto
Utajärvi	-1 295	Sote-elementtien poisto ja verotuloihin perustuvan tasauksen muutos
Lestijärvi	-1 158	Sote-elementtien poisto ja asukastiheyden poisto
Taivalkoski	-1 121	Sote-elementtien poisto ja asukastiheyden poisto
Sysmä	-1 072	Sote-elementtien poisto
Kuhmoinen	-1 061	Sote-elementtien poisto
Puolanka	-1 027	Sote-elementtien poisto ja asukastiheyden poisto
Hyrnsalmi	-989	Sote-elementtien poisto ja asukastiheyden poisto
Kauniainen	-965	Sote-elementtien poisto

Kunta	Uudistuksen vaikutus valtionosuuteen, €/as	Merkittävin muutostekijä
Kaskinen	1 708	Sote-elementtien poisto ja saaristoisuuskriteerin muuttaminen
Eurajoki	826	Sote-elementtien poisto
Luoto	738	Sote-elementtien poisto ja saaristoisuuskriteerin muuttaminen
Tuusniemi	633	Sote-elementtien poisto
Kemi	600	Sote-elementtien poisto
Pietarsaari	569	Sote-elementtien poisto
Hanko	564	Sote-elementtien poisto ja syrjäisyyskriteerin muutos
Tyrnävä	551	Sote-elementtien poisto ja verotuloihin perustuvan tasauksen muutos
Kaavi	515	Sote-elementtien poisto
Haapajärvi	502	Sote-elementtien poisto

Uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia yksittäisten kuntien valtionosuuden määrään
 -> Uudistuksen vaikutuksia **tasattava**

Selvityshenkilöiden ehdotus muutosvaikutusten tasaamisesta

- Uudistuksella olisi suuria vaikutuksia yksittäisten kuntien valtionosuuden määrään. Suurimmat muutosvaikutukset aiheutuisivat sote-uudistuksen tasauselementtien poistamisesta, verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen laskentatavan muuttamisesta, asukastiheyden perusteella maksettavan valtionosuuden poistamisesta ja kaskikielisyys perusteella maksettavan valtionosuuden laskentatavan muutoksesta. Saaristolain uudistamista koskevat ehdotukset toteutuessaan myös merkitsisivät varsin suuria muutoksia monen kunnan valtionosuuksiin.
- Uudistuksen aiheuttamia muutoksia on välttämätöntä tasata valtionosuusuudistukseen sisältyvällä yhdellä kaikkien muutostekijöiden yhteisvaikutuksia tasaavalla järjestelmämuutoksen tasauksella. Tasauserät olisivat useissa kunnissa suuria ja pysyviä.
- Ehdotuksen mukaisessa tasausjärjestelmässä suurin hyväksytty valtionosuuden vähennys kolmen vuoden siirtymäkauden jälkeen olisi 180 euroa asukasta kohden. Suurin hyväksytty valtionosuuden lisäys vastaavana siirtymä kautena olisi 240 euroa asukasta kohden. Näihin maksimimuutoksiin siirryttäisiin asteittain siirtymäkauden aikana ja rajat ylittävät muutokset tasattaisiin pysyvällä tasauserällä.

Selvityshenkilöiden ehdotus muutosvaikutusten tasaamisesta

- Kolmen vuoden siirtymäaika ja sen jälkeen pysyvä tasaus

	Sallittu maksimimuutos, €/asukas	Sallittu minimimuutos, €/asukas
1. vuosi	+80	-60
2. vuosi	+160	-120
3. vuosi ja pysyvä	+240	-180

Sallittu muutos vuoden 2015 uudistuksessa, +/- €/asukas	
2015	50
2016	100
2017	180
2018	260
2019	380

- Rajat ylittävät muutokset tasataan valtionosuuden lisäyksellä tai vähennyksellä valtionosuuden sisällä = järjestelmämuutoksen tasaus

Selvityshenkilöiden ehdotus muutosvaikutusten tasaamisesta

- Tasausjärjestelmää viritettäessä on otettu huomioon perustuslain suojaa nauttivat rahoitusperiaate ja yhdenvertaisuusperiaate. Uudistuksessa on lähdetty siitä, että rahoitusperiaatteen on toteuduttava kaikissa kunnissa ja kuntien väliset veroprosenttierot saisivat kasvaa nykyisestä enimmillään 1,5 prosenttiyksiköllä. Nämä edellytykset näyttäisivät täyttyvän tässä ehdotuksessa varsin hyvin.
- Arvioinnit ovat erittäin herkkiä olosuhteissa ja laskennassa tapahtuville muutoksille. Rahoitusperiaatteen toteutuminen olisi tarvittaessa otettava huomioon myönnettäessä kunnille harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta.
- Tavoitteena uudistuksessa on myös ollut ns. negatiivisten valtionosuuksien maksatuserien poistaminen. Negatiiviset maksuerät eivät tässä esityksessä kokonaan poistuisi. Niille olisi kuitenkin järjestelmästä ja perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännöstä johdettavat hyväksyttävät syyt (sote-siirtoerät, toisen asteen koulutuksen omarahoitusosuudet ja kotikuntakorvaukset perusopetuksessa).
- Viereinen kuva osoittaa kuntakohtaisesti, kuinka suuria joidenkin kuntien ”voitot” ja joidenkin ”tappiot” olisivat euroa/asukas laskettuna ilman tasausta.

